

Értékörző tanoda

A NaN-art Rajztanoda és Grafikai Műhely

RÉVÉSZ EMESE

H13 Galéria, 2018. I. 15. – II. 22.



A rajziskolák fontos, bár kevésbé méltányolt szereplői művészeti intézményrendszerünknek. A nagybányai művészteleptől Kassák Munka-köréig a történeti kutatások figyelmének középpontjában vannak, ám a közelmúlt és jelen művészeti iskolái kívül esnek e körön. A ma működő művészeti iskolák formailag a 19. század végén felvirágzó szabadiskolák, valamint az első világháború után elterjedt műhelyiskolák örökösei. Egykor az intézményes, akadémiai oktatás alternatívájaként jöttek létre, nagyobb mozgásszabadságot és intenzívebb műhelymunkát kínálva a hallgatónak. Ma közvetítő, átkötő szerepet játszanak a művészeti oktatás különböző szintű intézményes formái között, újabban pedig mind keresettebbek a műkedvelő amatőrök körében is. Szervezettségüket tekintve félüton vannak a hivatalos művész-képzés intézményei és a műtermi privát oktatás között. Szerepük a kortárs művészeti intézményrendszerben elsődlegesen közvetítő jellegű, amennyiben hallgatóik egy részét felkészítik a hivatalos (felsőfokú) művészeti egyetemekre. E tekintetben képzésük jellemzően az akadémikus elvárásokhoz, azok normáihoz igazodik. Hallgatóik más része

viszont a műkedvelő alkotók táborából kerül ki, akik szabadidős tevékenységként foglalkoznak művészeti tárgyalkotással. Utóbbiak (jó esetben) a kortárs művészet értő befogadóinak, vásárlóinak táborát szaporítják.

Ma a fővárosban mintegy tucatnyi nagyobb művészeti magániskola működik, köztük olyan intézményesen jól szervezettek, évtizedes múlttal rendelkezők, mint a Budai Rajziskola, a Corvin Rajziskola vagy a Montázs Rajziskola. Ezek mellett időről időre vállalkoznak oktatásra önállóan vagy baráti társaságba tömörülve művészek, olykor saját műtermüket nyitva meg a művészpályával kacérkodó fiatalok előtt. Mivel a szigorú átláthatóság csak az OKJ-s képzések feltétele, a privát kezdeményezések csak akkor válnak nyilvánosan láthatóvá, ha erre ők maguk törekednek. A NaN-art Rajztanoda és Grafikai Műhely viszonylag új szereplője ennek a színtérnek, ám világosan átgondolt esztétikai programja, valamint szerteágazó művészeti tevékenysége jól példázza, hogy az intézményes oktatáson kívül működő magániskoláknak milyen fontos és sajátos szerepe lehet a kortárs művészeti térben.

A NaN-art Rajztanodát 2010-ben Nádas Alexandra és Nagy Gábor indította útnak. Bár az eltelt évek alatt számos vendégeelőadójuk volt, a magánlakásban működő iskola mindvégig megőrizte az alapítókhoz kötődő személyes karakterét. Főiskolai képzésük

képgrafikus eltérő képi látásmódja, technikai jártassága és generációs tapasztalata kellőképp változatos, ám szilárd bázist nyújtott egy önálló iskola elindításához.

Kezdetben a Rajztanoda grafikai műhelyként indult: 2010-től Nádas Alexandra fogadott tanítványokat Damjanich utcai grafikai műtermébe. 2011-es nyugdíjba vonulása után Nagy Gábor is csatlakozott a rajziskola képzéséhez, amely az év telén költözött mai, belvárosi székhelyére. Az iskola művészi karakterét a klasszikus festői, grafikai látásmód és a tradicionális technikák oktatása jellemzi. A kiscsoportos munka lehetővé teszi a személyre szabott haladást és az azt segítő korrektúrát. A kurzusok törzsét a felvételi előkészítő jelenti, ahol a hagyományos csendélet, portré és aktábrázolás során a



előtt mindketten számos magániskolában megfordultak, így jócskán volt tapasztalatuk e téren. Életkoruknál fogva a hazai művészeti oktatás más-más szinterein tanultak. Nagy Gábor a 60-as években a Dési Huber Körben Fenyő A. Endre, Gráber Margit és Tamás Ervin vezetésével kezdett rajzolni, de járt a Pedagógus Képzőművész Körbe és a Ferenczy Rajziskolába is. Pedagógiai szempontból a legnagyobb hatást Vaszkó Erzsébet gyakorolta rá, aki magántanárként kiváló érzékkel korrektúrázta a kezdő művészt. Nádas Alexandra, mielőtt 1995-ben felvételt nyert a Képzőművészeti Főiskolára, mintegy fél tucat rajziskolát járt végig, ahol kellő tapasztalatot szerzett ezek működéséről.¹ Nagy Gábor emellett az induláskor jelentős pedagógiai tapasztalattal is rendelkezett, hiszen 1974-től 2011-ig oktatott a Képzőművészeti Egyetemen.² Ezt megelőzően festő szakon végzett (mestere Sarkantyú Simon volt), Nádas Alexandra pedig képgrafika szakon diplomázott, ahol Pásztor Gábor és Somorjai Kiss Tibor mellett vált hűségessé a litográfia technikájához. A rajziskola szempontjából szerencsés párosítás volt ez: egy negyvenéves pedagógiai gyakorlattal rendelkező festőtanár és egy ifjú

klasszikus elemző rajz metódusait adják tovább, Barcsay Jenő nyomdokain a látvány arány-lépték rendszere mentén való szerkezeti analízisre és rajzi leképezésre vezetve rá a növendékeket. Emellett havi tematikus kurzusokat tartanak, amelyek a képalkotás klasszikus műfajait és képi elemeit (portré és szerkezet, fény és árnyék stb.) járják körül, elméleti-történelmi háttérrel kiegészítve. A hétvégi intenzív kurzusokon ritka, kevésbé ismert technikák kipróbálására van mód, így például pasztellnyomat, tojástempera vagy kínai dörzstus készítésére. Az iskolai tanév rendjéhez igazodó oktatást nyaranta vidéki kurzusok lazítják fel, amelyeknek öt éven át Mészla, majd az elmúlt három évben Mezőtúr adott helyet. A hallgatóság összetétele igen színes, akad köztük általános iskolás és nyugdíjas műkedvelő, menedzser és egyetemi hallgató. A különböző életkorok, értékrendek, művészi látásmódok egymásra hatása kifejezetten élénkítően hat a közös munkálkodásra. A fiatal tehetségek támogatását egy ideje ösztöndíj adományozásával segíti az iskola: évente egy művészeti egyetem hallgatóját hívják meg nyári kurzusukra.

A litográfiai, magasnyomó- és rézkarcpréssel felszerelt grafikai műhely jelenti az iskola különlegességét. A klasszikus grafikai technikák (fametszet, rézkarc, litográfia) ismerete ma már kevesek által őrzött,



kivételes tudás, amely komoly anyagismeretet és technikai felkészültséget igényel. E technikák iránti növekvő érdeklődés épp kuriozitásukból ered, hisz a műkedvelők számára ma már alig adódik mód a tradicionális képgrafikai technikák elsajátítására. Szélesebb körben való megismerésük közvetve a művészi grafika szűk körű értő közönségének gyarapodásával kecsegtet, hiszen aki maga is beavatást nyer a klasszikus grafikai technikákba, kortárs gyűjtőként is gyakrabban fordul e művészeti ág felé.

A személyes, mesterközpontú oktatást Nagy Gábor és Nádas Alexandra oly fontosnak tartja, hogy ezért a manapság igen vonzó

tömeges (OKJ-s) képzések csábításának is ellenálltak. A merev iskolai keretek helyett inkább magukat tekintik bázisnak, s a kiállításokkal, művészeti rendezvényekkel a kortárs galéria és szalon szerepeit is felvállalják. Amint régies elnevezése is sejteti, a NaN-art egy rajztanoda régimódi rajzbakokkal, festéktubusokkal, mázsás grafikai présekkel, a beállított csendélet arányait figyelmesen méregető rajzolókkal, s az őket értő módon teregető mesterekkel. Valahogy úgy, ahogyan ezt évszázadokkal ezelőtt is csinálták.

Jegyzet

- 1 Látogatta a Bajza utcai Postás-szakkört, a Barcsay-szakkört, a Ferenczy Rajziskolát, a Vasutast és a Dési Huber Kört.
- 2 Kezdetben esti iskolában Klimó Károllyal tanított, majd 1978-tól grafikus növendékeknek oktatott alakrajzot. Első festő osztályát 1985-ben kapta.

